

İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÇEVİRİBİLİM PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI DERS İÇERİKLERİ

GÜZ DÖNEMİ

ÇEV501 Çeviride Araştırma Yöntemleri ve Etik (2/0/2) 6 AKTS (Zorunlu) Türkçe

Çeviri alanında bağımsız ve disiplinlerarası bir araştırma yaklaşımı geliştirmeyi amaçlayan bu derste, araştırmaya metodolojik bir yaklaşım sunulmaktadır. Bu doğrultuda bir araştırma projesi tasarlama sürecine odaklanılarak, konu seçimi, planlama ve araştırma teknikleri ele alınacaktır. Ders kapsamında, farklı kuramların uygun araştırma yöntemleriyle nasıl ilişkilendirileceği incelenecektir. Öğrenciler projelerini yapılandırırken kuramsal çerçeve oluşturma, veri toplama ve çözümleme becerilerini geliştirecektir. Ayrıca, araştırmanın etik boyutları ve bilimsel yazım kurallarına ilişkin bilgilere de değinilecektir.

SEÇMELİ DERSLER

ÇEV511 Çeviri Tarihi ve Kuramları (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu ders kapsamında geçmişten günümüze dünyada ve Türkiye’de yazılı ve sözlü çeviri ile çevirmene ilişkin toplumsal ve mesleki boyutta tarihsel süreçler, bu süreçlerde çeviri ürünlerin statüsü ve çevirmene yönelik yaklaşımlar, çevirmenin kimliği ve özneliği odağında ele alınmaktadır. Bunun yanı sıra çeviri ediminin farklı yaklaşım ve perspektifler üzerinden kuramsallaşma ve disiplinlerarası nitelik kazanma süreçlerine değinilmekte ve bu açılımların çeviriye katkıları irdelenmektedir.

ÇEV513 Eleştiri Kuramları ve Çeviri Eleştirisi (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu ders kapsamında öğrenciler çeviri eleştirisi alanında yararlanılan yöntem ve yaklaşımları eleştiri kuramları ve çeviri kuramları temelinde kullanarak çeviri eleştirisi edincini pekiştirmekte ve bu edinçlerini farklı metinler üzerinden ortaya koymaktadır. Bu amaca yönelik olarak yapılan okumalar çeviriyi salt dilsel bir edim olmanın ötesinde, kültürlerarası ve toplumsal yönleriyle ele almaya açık metinler üzerinden gerçekleştirilecektir. Seçilen metinler üzerinden aynı zamanda çeviride ideoloji ve etğin yeri ve rolüne de değinilecektir.

ÇEV515 Çeviribilimin Düşünsel Temelleri (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu derste çeviribilimin düşünsel, felsefî ve tarihsel temellerinin irdelenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, dil-kültür-çeviri ilişkisinin çeviribilim öncesi ve sonrası dönemlerde ele alınış biçimlerinin karşılaştırılmalı olarak incelenmesiyle alanın ontolojik ve epistemolojik altyapısına dair farkındalık oluşturulacaktır. Öte tandan, çeviribilimin özerk bir disiplin haline gelmesinin tarihsel koşullarının tartışılmasıyla alanın düşünsel, kavramsal ve kuramsal çerçevesi çizilecektir. Dersin bir diğer amacı da bu düzeyde temel bilgi edinen öğrencilerin alana özgü kavram ve kuramsal çerçeveye katkı sağlayıcı önermeler geliştirmesidir.

ÇEV531 Çeviri Sosyolojisi (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu ders, çeviri etkinliklerini sosyolojik bir çerçevede ele alarak, çevirmenlerin, çeviri ürünlerinin ve çeviri sürecinin toplumsal bağlamdaki rolünü ve etkilerini incelemektedir. Dersin içeriği, öğrencilerin çeviriyi toplumsal bir pratik olarak değerlendirebilmeleri ve bu alanda eleştirel perspektif geliştirebilmelerini amaçlamaktadır. Çeviri etkinliklerindeki ideolojik ve politik etkiler, çeviri kararlarını etkileyen toplumsal ve kültürel faktörler gibi çeviri sürecini şekillendiren güç dinamikleri irdelenecek konular arasındadır.

ÇEV533 Çeviride Göstergebilimsel Yaklaşımlar (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu ders kapsamında anlam ve anlamlama kuramı olarak göstergebilim, çeviriyle disiplinler arası etkileşimi bağlamında ele alınarak, çeviri göstergebiliminin ortaya çıkış süreçlerine değinilmektedir. Çeviri göstergebiliminden farklı türde yazınsal metinlerin çözülmesi noktasında nasıl yararlanabileceği üzerine odaklanan dersin amacı, öğrencilerde metnin anlam evrenini oluşturan göstergeleri saptayıp çeviri amaçlı çözümlemeye yönelik perspektifler geliştirmeye yöneltmek ve çeşitli çevirmen eğilimleri ışığında çeviride oluşabilecek farklı düzeyde anlam evrilmelerine ve sonuçlarına ilişkin farkındalık sağlamaktır.

ÇEV535 Terimbilim ve Çeviri (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Dersin amacı, çeviri alanında akademik ve profesyonel kariyer hedefleyen öğrencilere, farklı alanlardaki çeviri süreçlerinde karşılaşılan terminolojik zorluklara çözüm üretme yeteneği kazandırmaktır. Ders kapsamında terimbilimin tarihsel gelişimine koşut olarak alana yönelik kavram ve yöntemler ışığında teorik yaklaşımlara yer verilecektir. Bunun yanı sıra çeviriye yönelik terimbilim araştırma yöntem ve teknikleri irdelenecek, terminoloji yönetimi, terimlerin standartlaştırılması ve uluslararası terminoloji çalışmaları, alan araştırması ile terim veri tabanlarının oluşturulması ve bütüncü temelli terimbilim uygulamalarına yer verilecektir.

ÇEV541 Çocuk Edebiyatı Çevirisi ve İdeoloji (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu derste çocuk yazınının temel özelliklerine, çocuklara yönelik yazın çevirisinin yetişkin yazın çevirisinden farklılıklarına ve özel gerekliliklerine, çevirinin dilsel ve kültürel uyarlama bağlamında pedagojik ve etik yönlerine değinilecektir. Öte yandan, çocuklara yönelik metinlerin ideolojik boyutlarına kaynak metindeki toplumsal ve kültürel göstergelerin erek metne aktarılma ya da erek metinde evrilme durumları üzerinden değinilecektir. Çeviri yazınının ideoloji tarafından belirlenmesi ve yönlendirilmesi dersin diğer odakları arasındadır.

ÇEV551 Sözlü Çeviri Çalışmaları (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu dersin amacı sözlü çevirinin uygulama ve araştırma boyutunu tanıtmak ve sözlü çeviriyi kuramsal çerçeveden incelemektir. Ders kapsamında, tarihsel gelişimden güncel uygulamalara uzanan geniş bir perspektif sunulmakta, öğrenciler sözlü çevirinin tarihi, etik ve kültürel boyutları, uygulanış biçimleri ve ortamları, sözlü çeviri teknolojileri ve sözlü çevirideki güncel araştırma konularını öğrenerek örnek çalışmaların biçim, yöntem ve sonuçlarını irdelleyecektir. Diğer yandan, sözlü çeviri eğitiminde kullanılan modeller,

edinçler, uzmanlık ve beceri kazanımı, müfredat geliştirme ve teknoloji odaklı uygulamalara da değinilecektir.

ÇEV561 Çeviri Teknolojileri ve Uygulamaları (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu dersin amacı, öğrencilere çeviri teknolojileri alanındaki temel kavramlarla birlikte, bu alandaki güncel eğilimleri ve araştırmaları tanıtmaktır. Ders kapsamında çeviri süreçlerinin ve yöntemlerinin teknoloji ile entegrasyonu kuramsal ve uygulamalı olarak ele alınacaktır. Ayrıca çeviri teknolojileri araştırmalarındaki güncel eğilimler ve yeniliklere değinilerek, bu yeniliklerin sektörde nasıl bir değişiklik yarattığı tartışılacaktır. Ders kapsamındaki uygulamalı derslerde bilgisayar destekli çeviri (BDÇ) araçlarından memoQ, Phrase, Trados gibi anaakım yazılımlar kullanılacaktır.

ÇEV581 Çeviride Editoryal Süreç ve Politikalar (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu dersin amacı, öğrencilere yazınsal ve kurgu dışı çevirileri yayıma hazırlık sürecinde editörlük, redaktörlük, son okuma gibi aşamaları gerçekleştirebilecekleri düşünsel altyapı ve becerileri kazandırmak üzere kuramsal ve uygulamalı çalışmalar yapmak ve çevirilere yöneltilebilecek eleştirel perspektifler sunmaktır. Ders kapsamında çeviri ürünleri ve dizgeleri, kültürler arasında ve ötesinde hareket eden devingen olgular olarak ele alınacaktır. Bu bağlamda çeviri piyasası içinden güncel uygulamaları alan uzmanları ile tartışmak ve çevirinin uygulamalı alanına dair farkındalığı artırmak amaçlanmaktadır.

ÇEV583 Çeviride Güncel Konular ve Uygulamalar (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu derste çeviri kuram ve uygulamalarında gerek yazınsal gerek özel alan çevirileri bakımından güncel tartışmaları takip etmek amaçlanmaktadır. Bu kapsamda global ve ulusal ölçeklerde çevirinin ürün, süreç ve eyleyenleri bakımından öne çıkan çeviri haberleri, popüler ve süreli yayınlarda yer alan çeviri eleştirileri, çeviri ödülleri gibi başlıklar taranarak vaka temelinde çeviribilimin güncel kuramsal yaklaşımlarının argümanları temel alınarak sözlü ve yazılı sunumlar aracılığıyla sınıf içi tartışmaya açılacaktır. Bu ders çeviri eğitimi ve çeviri sektörü arasındaki bağı güçlendirmeyi ve süreklileştirmeyi amaçlamaktadır.

BAHAR DÖNEMİ

ÇEV502 Seminer (2/0/0) 6 AKTS (Zorunlu) Türkçe

Bu ders, öğretim üyeleri, konuk konuşmacılar ve lisansüstü öğrenciler tarafından sunulan seminerlerden oluşmaktadır. Dersin amacı, belirli ilgi alanlarına yönelik konularda öğrencilerin bakış açılarını genişletmek ve bilimsel araştırma teknikleri ile yayın etiği konusunda bilgi ve becerilerini artırmaktır. Öğrenciler, disiplinlerarası konulara dair farklı perspektiflerle tanışarak eleştirel düşünme yetilerini geliştirecek ve akademik yazım süreçlerine yönelik daha derin bir anlayış kazanacaktır. Seminer, öğrencilerin akademik bilgi birikimlerini zenginleştirmeyi ve araştırma kapasitelerini geliştirmeyi hedeflemektedir.

SEÇMELİ DERSLER

ÇEV512 Yazınsal Eleştiri Kuramları ve Çeviri (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Yazınsal eleştiri, metne örtük olarak işlenmiş toplumsal ve kültürel göstergelerin saptanmasını mümkün kılarken, kaynak kültürün ötesinde toplumlararası bağlama da evrilmeden yansıtılmasını sağlamaktadır. Bu dersin amacı, yazınsal yapıtta belli bir eleştirel perspektifin ilgili göstergeler üzerinden sunduğu potansiyel okumaların erek kültüre aktarılmasında yazın kuramının sunduğu okuma olanaklarını göstermek ve yazınsal çeviri edimine dair çıkarımları tartışmaktır. Derste ayrıca yazınsal eleştiri, karşılaştırmalı yazın ve yazın kuramlarının çeviri yazını irdeleyen kuramlarla disiplinlerarası etkileşimi ve olası açılımları incelenecektir.

ÇEV522 Tiyatro Çevirisi (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Tiyatro metinlerinin çevirileri gerek tiyatro akımları ve yazarlarına gerekse tiyatro metinlerine koşut olarak farklılıklar içerir; dolayısıyla farklı çeviri stratejileri gerektirir. Bu dersin amacı tiyatro çevirisi üzerine kuramsal düşüncenin gelişimini izlemek, tiyatro çevirilerinin işlevlerini ve alan çalışmalarına yönelerek uygulama boyutunu araştırmak ve irdelemektir. Ders kapsamında Antik Çağdan günümüze kadar yaşanan tarihsel süreç içinde tiyatro sanatının irdelenmesi, tiyatro çevirilerine yönelik kuramsal bir altyapı oluşturulması, disiplinlerarası bakış açısıyla tiyatro çevirilerinin incelenmesi öngörülmektedir.

ÇEV524 Kent, Kültür ve Çeviri (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu ders, birden fazla kültür ve dilin bir arada var olduğu, etkileşime girdiği ve sürekli değişen kentsel peyzaj üzerinden kentlerin kültürel tarihlerine ışık tutmak amacıyla kent ve çeviriyi bir araya getirmeyi amaçlamaktadır. Kent peyzajındaki çeşitli dillerin tarihine ve bugünkü durumuna odaklanan ders, kentsel çokdilliliği ve çeviriyi, bir kentin mekânsal organizasyonu ile dilsel ve çevirisel profili arasındaki ilişkiyi kurmayı sağlayacak çeşitli eleştirel, kuramsal ve kültürel mercekler aracılığıyla inceleyecektir.

ÇEV526 Çeviribilim için Mitoloji (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu dersin amacı, edebiyat çalışmaları ve filoloji için mitolojinin önemine dayanarak, çeviribilime hizmet edecek bir mitoloji çalışması yapmaktır. Özellikle Eski Yunan mitolojisinden esinlenen Batı edebiyatlarının çevirilerinde, bu geniş referans ağına dair bilgi kazanımı bir anlamda şarttır. Ders kapsamında, çevrilen eserlerin temelini oluşturan tarihsel birikimleri içeren temel eserler üzerinde çalışılacaktır. Özellikle yakın geçmişte ortaya çıkan başyapıtların beslendiği mitolojik kaynaklara eğilerek yürütülecek pratik çalışmalar, klasik mitolojik metinlerle paralel olarak ele alınacak ve güncel çözümlemeler yapılacaktır.

ÇEV528 Çevirmen Tarihi Çalışmaları (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu derste, çeviribilimde çevirmeni odağa alan kuramsal yaklaşımlar irdelenecektir. Bu amaçla tarihte çevirmenler ve çevirmenlik tanımları üzerine yerel ve dünya ölçeğinde biyografik ve otobiyografik çalışmalar derlenerek tarihsel izlek oluşturulacak ve çevirmenlik mesleğinin felsefi, sosyolojik ve politik haritası çıkarılacaktır. Güncel durum tarihsel izlekle ilişkili olarak tartışılacak, mesleki beceriler, yeterlilikler, sorumluluk ve etik çerçevede tarihten bugüne okuma ve tartışmalar yürütülecektir. Öte yandan, çeşitli alanlarda

çevirmenlik mesleğinin icracıları ile sınıf içi ve sınıf dışı görüşmeler ve nitel ve nicel araştırma yürütülecektir.

ÇEV532 Çeviribilim ve Toplumsal Cinsiyet (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu ders kapsamında toplumsal cinsiyet ve feminist kuramların çeviribilimle kesişimselliği incelenmektedir. Bu kesişim noktalarında çeviri süreci, çeviri ürün, çevirmenin rolü ve kimliği gibi başlıklarda olası yeni araştırma konularının ve yöntemlerin tartışılması amaçlanmaktadır. Çeviribilim ve toplumsal cinsiyet alanlarının tarihsel, düşünsel, kavramsal ve kuramsal gelişmeleri ve kesişim noktalarında çeviri ürün, süreç ve eyleyen konumundaki çevirmen açısından gerek kuram gerek yöntem ve pratiğe dair tartışmalar ile zenginleştirilmiş bir üretim alanı oluşturulması da dersin amaçları arasındadır.

ÇEV552 Sözlü Çeviride Bellek ve Bilişsel Süreçler (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu dersin amacı, sözlü çevirinin bilişsel boyutlarını incelemektir. Ders kapsamında bellek, dikkat, bilgi işleme ve problem çözme gibi bilişsel süreçlerin sözlü çeviriye etkisi alanyazında geliştirilen modeller ve kuramlar ışığında irdelenecektir. Bilişsel bilimler alanındaki yöntem ve tekniklerin sözlü çeviri üzerinde uygulanış biçimlerini öğrenen öğrenciler, bilişsel süreçlerin sözlü çeviri pratiği üzerindeki etkilerine teorik ve pratik açıdan bakacaktır. Ders süresince sözlü çeviri sürecinde karşılaşılan bilişsel yükler ve bu yüklerin yönetimi, stres ve performans ilişkisi, uzmanlık düzeyinin bilişsel süreçlere etkisi gibi konular da tartışılacaktır.

ÇEV562 Yerelleştirme ve Proje Yönetimi (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu derste öğrencilere yerelleştirme sürecinin temel kavramları, araçları ve yöntemleri tanıtılacak ve sürecin çeviri pratiği dışındaki teknik, kültürel ve pazarlama boyutları incelenecektir. Amaç öğrencilere lokalizasyon ve proje yönetimi konusunda müşteri ilişkileri, kaynak tahsisi, kalite kontrolü ve teslimatı kapsayan çeviri projelerinin etkin yönetimi için mesleki beceriler kazandırmaktır. Öğrenciler bu derste yerelleştirme projelerindeki kullanıcı deneyimi, grafik arayüz adaptasyonu ve hedef kültüre uygunluk gibi kavram ve süreçleri öğrenecek ve sektörde kullanılan en güncel yerelleştirme araçları kullanılacaktır.

ÇEV572 Çeviride Çoğul Okuma ve Anlamlama (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Yazınsal metnin yanı sıra propaganda ya da iknaya yönelik metinlerin bütünü ya da kimi göstergeleri tek bir potansiyel anlamdan fazlasını gerçekleştirmeye ve farklı boyutlarda alınıp anlamlandırılmaya açıktır. Bu ders kapsamında bu tür metinlerin örtük anlamlarıyla birlikte okunuşunun diller ya da göstergeler arası aktarımı şekillendirmesine yönelik örnekler farklı metin türleri üzerinden saptanarak tartışılmakta ve çok yönlü bir çözümlemenin çeviriye katkılarına yönelik örnekler sunulmaktadır.

ÇEV582 Çeviri Sektörü ve Çevirmenlik (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu ders kapsamında meslek olarak çevirmenlik, çevirmenliğin lokal ve global bazda gelişimi, sektörel dinamikler, farklı alt alanlara özgü süreçler, meslek etiği, mesleki mevzuat ve standartlar gibi konularda farkındalık sağlanması amaçlanmaktadır. Diğer yandan, gerek

evirmenlik mesleği gerekse çevirmenler birer araştırma öznesi olarak alınarak irdelenecektir. Bu kapsamda çevirmen ve toplum ilişkisi çevirmenlerin tarih boyunca üstlendikleri farklı rollerin yanı sıra çeviride rol alan yazar, editör, okur ve eleştirmen gibi farklı aktör ve öznelerin eviri üzerindeki etkileri bağlamında ele alınacaktır.

EV584 çeviribilimde zel Konular (3/0/3) 8 AKTS (Seçmeli) Türkçe

Bu ders, çeviriye yönelik uzmanlık alanları ile yenilikçi alanları disiplinlerarası ve disiplinler ötesi perspektiflerden incelemeyi hedeflemektedir. Vaka alışmaları, uygulamalı projeler ve araştırma yöntemleri sayesinde öğrenciler, eviri sektörünü şekillendiren en yeni araçlar, teknikler, teknolojiler ve trendler hakkında pratik bilgiler edinecektir. Bu bağlamda ders içeriği her dönem eviribilim gündeminde olan ya da potansiyel olarak gündeme taşınabilecek farklı ve güncel konulara vurgular yapılacaktır.